

Гласовне промене

Палатализација

Палатализација је промена задњонепчаних сугласника К, Г, Х испред Е, И или А у предњонепчане Ч, Ж, Ш.

Ову промену запажамо у следећим случајевима:

- у вокативу једнине именица мушког рода (које се завршавају на к, г, х)
- у презенту глагола (чија се основа завршава на к, г)
- при грађењу речи (чија се основа завршава на к, г, х)

У резултате палатализације спадају и промена Ц у Ч и З у Ж.

ПАЖЊА!

- Кад од личних имена која се завршавају на –ка или –га правиш присвојни придев К и Г се не мењају.
- Кад су у питању именице које се зваршавају на –ица, Ц прелази у Ч

Сибиларизација

Сибиларизација је промена задњонепчаних сугласника К, Г, Х испред И у зубне Ц, З, С.

Ову промену запажамо:

- у дативу и локативу једнине именица женског рода (чија се основа завршава на к, г, х)
- у множини именица мушког рода (чија се основа завршава на к, г, х)
- у императиву неких глагола

До ове промене не долази:

- у личним именима која се завршавају на –ка или –га у дативу и локативу једнине
- у неким заједничким именицама које се завршавају на –ка, –га или –ха у дативу и локативу једнине.

Једначење сугласника по звучности

Једначење сугласника по звучности догађа се када се у речи један до другог нађу шумни сугласници неједнаки по звучности, и то тако што се први сугласник једначи по звучности са другим.

Одступање од једначења сугласника по звучности

- звучно Д испред безвучних С и Ш: предсобље, подшивати...
- звучно Ђ испред –СТВО у речи: вођство...
- у неким сложеним речима: предтакмичење, подтип....
- у неким властитим именицама страног порекла: Хонгконг, Тбилиси...

Једначење сугласника по месту изговора

Једначење сугласника по месту изговора је гласовна промена у којој зубни сугласници С и З, кад се у једној речи нађу испред предњонепчаних Ђ, Ћ, Џ, Ч, Љ, Њ, Ш или Ж прелазе у предњонепчане Ш и Ж, а сонант Н испред двоусненог Б прелази у двоуснено М.

Одступања од једначења сугласника по месту изговора

- С и З не мењају се испред Љ и Њ у речима: разљутити, изљубити
- Н се не мења испред Б и П у речима: странпутица, једанпут, ванбрачни

Јотовање

Јотовање је гласовна промена у којој се сонант Ј спаја са непредњонепчаним сугласником испред себе (З, С, Д, Т, Н, Л, К, Г, Х) дајући предњонепчани сугласник (Ж, Ш, Ђ, Ћ, Њ, Љ, Ч). Када се сонант Ј нађе иза уснених Б, П, В, М, не стапа се с њима, већ прелази у Љ па добијамо групе БЉ, ПЉ, ВЉ, МЉ.

Ову промену запажамо:

- у компаративу придева
- у презенту и трпном придеву појединих глагола
- у инструменталу једнине именица женског рода које се завршавају на сугласник
- при грађењу речи

Непостојано а

Непостојано а је назив за гласовну промену при којој се самогласник а из основе речи у једним облицима јавља, а у другим облицима исте речи губи.

Ову промену запажамо:

- у номинативу једнине и генитиву множине великог броја именица мушког рода
- у генитиву множине неких именица женског и средњег рода
- у номинативу једнине мушког рода неких придева
- у радном глаголском придеву неких глагола

Промена Л у О

Промена л у о је назив за гласовну промену која се у српском језику одиграла крајем 14. века. Свако л које се тада нашло на крају слога прелазило је у о.

Резултате ове промене запажамо:

- на крају радног глаголског придева у мушком роду једнине
- у номинативу једнине неких придева у мушком роду
- у номинативу једнине неких именица
- у свим падежима осим номинатива једнине и генитива множине именица које се завршавају на –лац

Губљење сугласника

Губљење сугласника је гласовна промена при којој, када се један до другог у речи нађу исти или слични сугласници, један од њих се губи ради лакшег изговора.

Ову промену запажамо:

- када два иста сугласника стоје један до другог
- када се Д и Т нађу испред Ц (ређе Ч, Џ, Ћ, Ђ)
- када се Т нађе у сугласничким групама тешким за изговор (стн, стљ, штн, стк, стл итд)

Одступања од губљења сугласника

- у суперлативу придева који почињу са Ј: најјачи, најјаснији...
- у неким сложеницама: предржавни, ваннаставни...

- код именица страног порекла са наставком –киња и придева са наставком –ни: челисткиња, протестни...